

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 281/09-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. P. S., L., vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 251/05, postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 82/06 a postupom Okresného súdu Bratislava V v konaniach vedených pod sp. zn. 14 C 157/02 a sp. zn. 15 C 4/07 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. P. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. apríla 2009 doručená sťažnosť Ing. P. S., L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prier'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 251/05, postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 82/06 a postupom Okresného súdu Bratislava V v konaniach vedených pod sp. zn. 14 C 157/02 a sp. zn. 15 C 4/07 (spolu ďalej len „okresné súdy“).

Zo s'ťažnosti vyplýva, že v označených konaniach okresných súdov má s'ťažovateľ postavenie účastníka konania, či už s aktívnou alebo pasívnou legitimáciou, pričom v prípade všetkých štyroch napadnutých konaní je s'ťažovateľ nespokojný s ich priebehom alebo s ich výsledkom. Podľa tvrdení s'ťažovateľa okresné súdy postupom v už označených konaniach porušili jeho základné práva na „*spravodlivé prerokovanie veci v primeranej lehote*“.

Podanou s'ťažnosťou s'ťažovateľ súčasne žiadal, aby mu v konaní pred ústavným súdom bol ustanovený právny zástupca.

Vzhľadom na uvedené s'ťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho s'ťažnosti na ďalšie konanie zrušil rozhodnutia okresných súdov v napádaných konaniach.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému postupu Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 251/05

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že v konaní vedenom Okresným súdom Spišská Nová Ves pod sp. zn. 7 C 251/05 sa sťažovateľ žalobou podanou 28. decembra 2005 domáhal „odstránenia drobnej stavby“, ktorou mu mal žalovaný znemožniť prístup k jeho nehnuteľnostiam. Následne uznesením z 11. januára 2006 Okresný súd Spišská Nová Ves uložil sťažovateľovi, aby odstránil nedostatky žaloby, a to, aby v žalobnom petite presne vyčíslil sumu ním požadovaného finančného odškodnenia, čo bolo nevyhnutné aj pre účely vyrubenia súdneho poplatku. Sťažovateľ reagoval na túto výzvu 8. februára 2006. Dňa 13. februára 2006 ho Okresný súd Spišská Nová Ves vyzval, aby zaplatil súdny poplatok za žalobu, ktorý sťažovateľ zaplatil 10. marca 2006. Dňa 13. marca 2006 mu Okresný súd Spišská Nová Ves dovyrubil súdny poplatok ešte o 1 000 Sk, proti čomu podal sťažovateľ námietku 23. marca 2006.

Dňa 6. júla 2006 sťažovateľ zobral sčasti späť žalobu, v súvislosti s požadovaným finančným odškodnením, pričom v tejto časti Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením z 21. júla 2006 čiastočne konanie zastavil a 17. augusta 2006 nariadil pojednávanie na 30. august 2006. Keďže predvolanie na toto pojednávanie bolo sťažovateľovi doručené až 2. septembra 2006, Okresný súd Spišská Nová Ves na pojednávaní v neprítomnosti sťažovateľa vypočul iba žalovaného a pojednávanie odročil na 20. september 2006. Súčasne po pojednávaní 30. augusta 2006 Okresný súd Spišská Nová Ves vyzval Obecný úrad vo

Vyšných Repašoch (ďalej len „obecný úrad“), aby sa vyjadril k oprávnenosti spornej „*drobnej stavby*“. Obecný úrad na túto výzvu reagoval 18. septembra 2006.

Po vypočutí účastníkov konania Okresný súd Spišská Nová Ves pojednávanie konané 20. septembra 2006 odročil na neurčito z dôvodu oznámenia adres svedkov, ktorých sťažovateľ žiadal v konaní vypočuť. Sťažovateľ oznámil adresu svedkyne a obecný úrad sa vyjadril k sporu 4. októbra 2006. Dňa 20. októbra 2006 Okresný súd Spišská Nová Ves nariadil pojednávanie na 6. november 2006 a súčasne vyzval príslušný katastrálny úrad na zaslanie listinných dôkazov. Sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' (aj neúčast' svedkyne – hoci tá sa napokon pojednávania zúčastnila, pozn.) na pojednávaní 6. novembra 2006 z dôvodu nedostatku času na prípravu, a to podaním doručeným 3. novembra 2006.

Pojednávanie konané 6. novembra 2006, keď boli Okresnému súdu Spišská Nová Ves doručené aj listiny vyžiadané od katastrálneho úradu, bolo po vypočutí žalovaného a svedkyne odročené na 4. december 2006 z dôvodu ďalšieho dokazovania. Podaním doručeným Okresnému súdu Spišská Nová Ves 4. decembra 2006 sťažovateľ namietal zaujatosť zákonnej sudkyne, a preto bolo pojednávanie nariadené na tento deň odročené na neurčito až do rozhodnutia o námietke zaujatosti, súčasne Okresný súd Spišská Nová Ves vyzval sťažovateľa, aby oznámil, kedy sa dozvedel o dôvode, pre ktorý žiadal vylúčiť zákonnú sudkyňu. Na túto výzvu sťažovateľ reagoval 12. februára 2007 a 9. marca 2007 mu Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením uložil, aby zaplatil súdny poplatok za námietku zaujatosti. Proti tomuto uzneseniu sa sťažovateľ odvolal 2. apríla 2007. Spis bol predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na konanie o odvolaní sťažovateľa 22. mája 2007. Krajský súd uznesením sp. zn. 2 Co 184/07 z 30. mája 2007 zmenil uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves z 9. marca 2007 tak, že sťažovateľ nie je povinný zaplatiť súdny poplatok za námietku zaujatosti z dôvodu, že podanie sťažovateľa nespĺňalo náležitosti námietky zaujatosti.

Následne 4. júla 2007 Okresný súd Spišská Nová Ves nariadil pojednávanie na 3. september 2007 a medzičasom uznesením zo 6. júla 2007 pripustil zmenu žalobného petitu, ktorý sťažovateľ upresnil ústne do zápisnice ešte na pojednávaní 20. septembra 2006. Na pojednávaní konanom 3. septembra 2007 Okresný súd Spišská Nová Ves v neprítomnosti sťažovateľa, ktorý mal predvolanie riadne vykázané, vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu zamietol. Dňa 1. októbra 2007 predseda Okresného súdu Spišská Nová Ves

predĺžil zákonnej sudkyni lehotu na písomné vyhotovenie rozsudku, ktorý bol sťažovateľovi doručený 15. novembra 2007. Sťažovateľ sa proti nemu odvolal 3. decembra 2007. Následne 6. decembra 2007 Okresný súd Spišská Nová Ves vyzval sťažovateľa, aby oznámil, či súhlasí s prerokovaním odvolania bez nariadenia pojednávania, súčasne vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k odvolaniu sťažovateľa, a napokon sťažovateľovi uznesením uložil, aby zaplatil súdny poplatok za odvolanie. Dňa 19. decembra 2007 sa k odvolaniu sťažovateľa vyjadril žalovaný a 31. decembra 2007 sa sťažovateľ domáhal „*odpustenia súdnych poplatkov*“.

Uznesením zo 7. januára 2008 Okresný súd Spišská Nová Ves nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov, proti čomu sa sťažovateľ 23. januára 2008 odvolal. Následne 30. januára 2008 bol spis predložený krajskému súdu, ktorý rozsudkom sp. zn. 6 Co 31/08 zo 16. decembra 2008 potvrdil rozsudok prvostupňového súdu, ako aj uznesenie o vyrúbení súdneho poplatku za odvolanie proti rozsudku a tiež uznesenie o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku. Spis bol vrátený Okresnému súdu Spišská Nová Ves 27. januára 2009 a 18. februára 2009 bol rozsudok krajského súdu doručený sťažovateľovi.

Ústavný súd už vyslovil, že zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

V súlade so svojou judikatúrou (II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, IV. ÚS 61/03, II. ÚS 298/06) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo.

Z uvedeného prehľadu procesného postupu vyplýva, že Okresný súd Spišská Nová Ves vyhlásil vo veci vedenej pod sp. zn. 7 C 251/05 meritórne rozhodnutie 3. septembra 2007, pričom sťažnosť sťažovateľa z 15. apríla 2009 bola ústavnému súdu doručená 20. apríla 2009 (na poštovú prepravu podaná 15. apríla 2009), t. j. sťažnosť sťažovateľa na prietahy v dotknutom konaní postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves bola podaná ústavnému súdu až v čase, keď Okresný súd Spišská Nová Ves už nemohol ovplyvniť priebeh konania, a teda ani porušiť označené právo sťažovateľa, pretože vyhlásením rozsudku vo veci samej vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa v konaní pred súdom prvého stupňa. Ďalšie úkony alebo postupy už Okresný súd Spišská Nová Ves v tomto štádiu nemohol vykonávať, a preto bolo treba vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha Okresného súdu Spišská Nová Ves pri odstraňovaní právnej neistoty sťažovateľa skončila už vyhlásením rozhodnutia vo veci samej (rozsudku) pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Tento skutkový stav bol so zreteľom na obsah sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov základom pre záver ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa v časti namietaných prietahov v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 251/05 postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Okrem tohto ústavný súd podotýka, že aj keby sťažovateľ počítal lehotu na podanie sťažnosti od 18. februára 2009, keď nadobudol právoplatnosť rozsudok okresného súdu sp. zn. 7 C 251/05 z 3. septembra 2007 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Co 31/08 zo 16. decembra 2008, bolo by potrebné jeho sťažnosť tiež odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú, pretože z uvedeného prehľadu procesných úkonov Okresného súdu Spišská Nová Ves v skúmanom konaní ústavný súd nezistil žiadne obdobie nečinnosti, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočný či neodôvodnený priet'ah v zmysle požiadavky čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy v konaní Okresného súdu Spišská Nová Ves vedenom pod sp. zn. 7 C 251/05, ústavný súd v tejto časti sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí, pretože v zmysle požiadavky § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľ sťažnosť v tejto časti vôbec neodôvodnil žiadnymi právne relevantnými skutočnosťami a označený článok ústavy napáda zrejme iba z dôvodu jeho nespokojnosti s meritórnym rozhodnutím v danej veci.

2. K namietanému postupu Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 82/06 a k namietanému postupu Okresného súdu Bratislava V v konaniach vedených pod sp. zn. 14 C 157/02 a sp. zn. 15 C 4/07

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty nemožno zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde to nedovoľuje.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 218/06).

Sťažovateľ sťažnosťou pred ústavným súdom napáda postup Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 82/06, ako aj postup Okresného súdu Bratislava V v konaniach vedených pod sp. zn. 14 C 157/02 a sp. zn. 15 C 4/07.

Podľa zistenia ústavného súdu konanie Okresného súdu Lučenec vedené pod sp. zn. 5 C 82/06 bolo právoplatne skončené 27. decembra 2006.

Podľa zistenia ústavného súdu konanie Okresného súdu Bratislava V vedené pod sp. zn. 14 C 157/02 bolo právoplatne skončené 31. decembra 2004 a z vyžiadaného súdneho spisu vedeného pod sp. zn. 15 C 4/07 ústavný súd zistil, že rozsudok Okresného súdu Bratislava V v tejto veci z 13. septembra 2007 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 55/08, 9 Co 58/08 z 22. mája 2008 nadobudol právoplatnosť 26. júna 2008, pričom po tomto dátume sa Okresný súd Bratislava V zaoberal už len poplatkovou povinnosťou sťažovateľa (súdny poplatok za odvolanie a za odpor proti platobnému rozkazu).

Z uvedených zistení vyplýva, že od 27. decembra 2006, keď bolo právoplatne skončené konanie Okresného súdu Lučenec vedené pod sp. zn. 5 C 82/06, ako aj od 31. decembra 2004, keď bolo právoplatne skončené konanie Okresného súdu Bratislava V vedené pod sp. zn. 14 C 157/02, a napokon aj od 26. júna 2008, keď bolo právoplatne skončené aj konanie Okresného súdu Bratislava V vedené pod sp. zn. 15 C 4/07, do 15. apríla 2009, keď bola sťažnosť sťažovateľa adresovaná ústavnému súdu podaná na poštovú prepravu (ústavnému súdu doručená 20. apríla 2009), nepochybne uplynula dvojmesačná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní aj v tejto časti odmietol, a to ako podanú oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, a rozhodnutie o zrušení napadnutých rozhodnutí a priznaní trov konania je podmienené vyslovením porušenia práv alebo slobôd sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), bolo bez právneho významu rozhodovať o požiadavke sťažovateľa zrušiť rozhodnutia okresných súdov v označených konaniach a tiež o jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2009